



4E JAARGANG NUMMER 3 • MAART 1949

# gens nostra

Maandblad van de  
NEDERLANDSCHE GENEALOGISCHE VEREENIGING  
te Amsterdam

Redacteur: W. D. H. Rosier, Jodenbreestraat 68wink, Amsterdam C.

L.S.

Sedert enige maanden ontvang ik een uitgebreide correspondentie, die voor het grootste gedeelte met de Redactie van het Maandblad niets te maken heeft. Het gaat dan over genealogische inlichtingen, de contact-afdeling, de bibliotheek of over losse nummers van „Sibbe” en over de betaling der contributie. Het is mij niet mogelijk al deze vragen te beantwoorden en ik geef de briefschrijvers in overweging, vragen betreffende :

1. de **Bibliotheek** en losse nummers van „Sibbe” te richten tot de heer **J. T. van der Ham, Rlouwstraat 100, Amsterdam O.**
2. de **contact-afdeling** tot de heer **P. C. Voorwinden, Middenweg 183, Amsterdam,**

terwijl ik de leden, die hun **contributie** voor 1949 nog niet betaald hebben, verzoek, het bedrag van minimum **f 6.50** te willen storten op de Girorekening **No. 392579** van de heer **J. L. van den Bos, Keepstraat 26, 's-Gravenhage,** waarvoor het Bestuur hun dankbaar zal zijn, daar het ons zal veroorloven ons werk ten dienste der leden te kunnen voortzetten.

Amsterdam, Maart 1949.

W. D. H. ROSIER,  
*redacteur.*

## afdeling amsterdam

Op 24 Maart a.s. spreekt de heer C. Pama over „wapens en wapenkunde”.

## het genealogisch onderzoek in de praktijk, aan de hand van de stamreeks van het geslacht „CRUIJER”. (slot)

Thans laat ik het resultaat van mijn arbeid volgen in de vorm van een stamreeks :

SLOT.

Protestant — Hogenban



**Wapen:** In zilver een zwart merk, gevormd door drie verticalen, die gespits eindigen en waarvan de middelste langer is dan de beide buitenste, ahangende van een horizontaal, die aan weerszijden een weinig oversteekt. **Helmteken:** een vlucht. **Dekleden en helmteken:** zilver en zwart.

N.B. Het hierboven omschreven wapen is ontleend aan de handmerken van Aldert, Gerrit en Claes Pietersz. van Sloth, kleinzonen van Gerrit Willemsz. Cruyer (II), welke resp. voorkomen op een akte van 31 October 1669, overgenomen in het weesboek van Maassluis 1667—1677 en op een akte d.d. 5 Mei 1659 in het transportregister van Overschie 1653—1690:

### GENEALOGIE.

(De uitwerking begint bij generatie IX).

I. *Willem Adriaensz. Cruyer*, geb. omstr. 1515, woonde bij het Huys te Spangen, bruiker van 27 morgen wei- en hooiland gelegen onder Overschie en Hogenban 1544 en later (1), † omstr. 1574, tr. Yda Jacobsdr., † na haar man (2).

II. *Gerrit Willemsz. Cruyer* (3), geb. omstr. 1550, woonde op het Huys te Spangen (4), bouwman (5) en landeigenaar in de Spaansche Polder (6), ambachtsbewaarder van die polder (7), schepen van de heerlijkheden Overschie en Hogenban (8), † 15 Nov. 1630 (9), tr. omstr. 1578 (10) Marijtggen Pietersdr., † vóór 1 Nov. 1625 (11).

III. *Jan Gerritsz. van Slotd*, geb. omstr. 1599 (12-15), landeigenaar in de Polder Zestienhoven 1625—1636 (16), daarna bouwman onder Hooge Veen (17), schepen (18) en weesman (19) van de heerlijkheden

Hooge Veen en Nieuwe Veen in Delfland, diaken 1638, ouderling 1640—1659 Ger. Kerk van Nootdorp, † vermoedelijk Delft, na 5 Oct. 1659 (20), tr. vóór 29 Oct. 1625 (21) Annetgen Dircxsd. (22), † 8 Aug. 1659 (23), dr. van Dirck Cornelisz. „cademeester” te Overschie (24) en Machteltgen Cornelisdr. (25).

IV. *Dirck Jansz. Slotd*, ged. Nootdorp 30 Oct. 1639, hooiman en vervener onder Nieuwe Veen 1661 (26-27), eigenaar van een bouwmanwoning onder Nootdorp 1693 (28), achteman van de Polder Nootdorp, Nieuwe Veen en Hooge Veen 1706 (29), † vóór 11 Mei 1713 (30), tr. Nootdorp 6 Maart 1661 Grietgen Maertensdr., geb. Maassluis, † na 11 Mei 1713, dr. van Maerten Claesz. en Catrijntgen Willemsdr. (31).

V. *Leendert (van 't) Sloth*, ged. Nootdorp 12 Maart 1679, vervener in de Polder Schieveen, † ald. 7 Juni 1736 (32-33), tr. 1e Nootdorp 5 Febr. 1702 Ariaentje van der Sman, geb. Stompwijk, vermoedelijk R.K. gedoopt (34), † Overschie omstr. 3 Jan. 1714, dr. van Huybert Corstiaensz. en Claesje Aelbrechtsdr., tr. 2e Overschie 16 Dec. 1714 Lena de Bruyn, Maertensdr., j. d. van Zevenhuizen, † Overschie 18 Dec. 1736.

VI. *Dirk (van 't) Slot(h)*, vermoedelijk alias Butter (35), geb. Overschie omstr. 1705 (36), † omstr. Sept. 1749, tr. Overschie 22 Juni 1732 Hester Vis, ged. Benthuisen 28 Dec. 1712, † na 27 Maart 1754 (37), dr. van Jacob Cornelisz. en Hester Lapeer.

VII. *Leendert (van 't) Slot(h)*, ged. Overschie 9 Nov. 1732, turfschipper, † ald. 9 Juni 1818, tr. Sara van Warmond (38), ged. Nootdorp 14 Febr. 1733, † Maassluis 29 April 1819, dr. van Leendert en Maria Verbrugge.

VIII. *Johannes Slot*, geb. onder Hof van Delft, ged. Delft 18 Jan. 1778, turfhandelaar (39) te 's-Gravenhage, † ald. 1 Sept. 1824, tr. Pijnacker 31 Oct. 1802 Aaltje Slot, geb. Vrijenban 23 Maart 1776, † Maassluis 1 Jan. 1867, dr. van Dirk en Maartje Rijlaarsdam; zij hertr. Maassluis 27 Mei 1829 Pierre Johan Charles Galup.

IX. *Dirk Slot*, geb. 's-Gravenhage 9 April 1817, mr. timmerman en aannemer te Maassluis, † ald. 10 Juli 1871, tr. Maassluis 5 Juli 1837 Johanna van Luyk, geb. ald. 25 Maart 1818, † ald. 22 Dec. 1893, dr. van Cornelis en Adriana van Nimwegen.

Uit dit huwelijk, behalve 6 jong-overleden kinderen :

1. *Aletta Slot*, geb. Maassluis 18 Nov. 1838, † Harlingen 29 Sept. 1921, tr. Maassluis 3 Juni 1868 Teunis Hoek, geb. Hellevoetsluis 29 Aug. 1839, zeeloods, laatst te Harlingen, † ald. 31 Maart 1926, zn. van Teunis en Emmetje van Gulik.

2. *Kornelis Slot*, geb. Maassluis 2 Aug. 1840, † ald. 30 Aug. 1859.

3. *Johannes*, volgt Xa.

4. *Dirk*, volgt Xb.

5. *Johanna Slot*, geb. Maassluis 18 Dec. 1860, † Ouderkerk a. d. IJssel 24 Maart 1915, tr. Maassluis 1 Sept. 1887 Cornelis Brouwer,

geb. Vlaardingen 23 Juni 1862, hoofd ener Chr. school, ontvanger Ned. Herv. Gem. en voorzitter A.R. kiesvereniging te Ouderkerk a. d. IJssel, secretaris-penningmeester van de polder Nesse, schrijver van kinderboeken en populair wetensch. werken, † Vlaardingen 27 Dec. 1922, zn. van Pieter en Trijntje van Leeuwen.

Xa. *Johannes Slot*, geb. Maassluis 5 Juni 1842, mr. timmerman en aannemer, lid van de fa. Wed. D. Slot, brandmeester, diaken, notabel en kerkvoogd Ned. Herv. Gem. ald., † ald. 26 Juli 1920, tr. Maassluis 15 Dec. 1869 Klazina Geertruida van der Marel, geb. ald. 15 Mei 1840, † ald. 26 Jan. 1923, dr. van Leendert en Maria Langerveld.

Uit dit huwelijk, behalve 3 jong-overleden kinderen.

1. *Johanna Slot*, geb. Maassluis 9 Mei 1870, † ald. 11 Febr. 1944.
2. *Adriana Slot*, geb. Maassluis 17 Aug. 1871. (Maassluis).
3. *Helena Maria Slot*, geb. Maassluis 5 Jan. 1875, tr. ald. 20 Aug. 1903 Frans Antonie Roost, geb. Overschie 26 Jan. 1875, bakker en winkelier te Nieuwenhoorn, † ald. 22 Mei 1941, zn. van Alexander en Maria Karreman. (Maassluis).
4. *Dirkje Slot*, geb. Maassluis 26 Mei 1879, rustend onderwijzeres. (Maassluis).

Xb. *Dirk Slot*, geb. Maassluis 12 Jan. 1852, mr. timmerman en aannemer, lid van de fa. Wed. D. Slot, lid 28 April 1903, loco-voorzitter 26 April 1904 en voorzitter 5 April 1905— 16 Maart 1927 van het Burgerlijk Armbestuur, lid van de Commissie voor de Spijskokerij, diaken en lid Commissie van Beheer Ger. Kerk ald., † ald. 18 Juni 1934, tr. Maassluis 24 Mei 1876 Aagje Jacoba van Heyst, geb. ald. 14 Febr. 1855, † ald. 8 Mei 1939, dr. van Johannes en Gerritje Stigter.

Uit dit huwelijk, behalve 3 jong-overleden kinderen :

1. *Johanna Slot*, geb. Maassluis 11 Mei 1877 (Maassluis)
2. *Gerritje Johanna Slot*, geb. Maassluis 28 Maart 1881, † Zeist 6 Jan. 1936, tr. Maassluis 19 Mei 1910 Jacob van Baalen, geb. ald. 12 Maart 1880, beurtschipper op Rotterdam, lid fa. Gebrs. J. en W. van Baalen, beurt- en vrachtvaartonderneming, lid Commissie van Beheer en ouderling Ger. Kerk ald., † ald. 4 Maart 1930, zn. van Coenraad Gideon en Neeltje Spanjersberg.
3. *Johannes*, volgt XI.
4. *Aletta Slot*, geb. Maassluis 12 Febr. 1886, tr. ald. 23 Mei 1912 Bernardus Martinus Mantz, geb. Bergen op Zoom 18 Jan. 1886, boekhouder, † Heemstede 10 Nov. 1939, zn. van Johannes Frederic en Sara Henrietta Kuyper Boone (Rijpwetering).
5. *Dirkje Slot*, geb. Maassluis 29 Juni 1888, tr. ald. 22 Aug. 1912 Hendrik Willem Barink, geb. Silvolde (gem. Wisch) 26 Aug. 1880, hoofd Prot. Chr. Holl. Chin. school te Bandoeng, † Soerabaja 31 Dec. 1916, zn. van Lucas en Grada Wilhelmina Barink. ('s-Gravenhage).

6. *Jaapje Janna Slot*, geb. Maassluis 8 Mei 1893, onderwijzeres, laatst meisjesschool Evang. Broedergemeente te Zeist, † Soest 4 Nov. 1935.

7. *Aagje Jacoba Slot*, geb. Maassluis 13 Aug. 1895, tr. ald. 16 Aug. 1933 Arie Voorwinden Verploegh, geb. Woubrugge 3 Sept. 1876, graanhandelaar en industrieel, oprichter fa. A. Verploegh en Zn., expl. oliefabriek „De Ploeg”, extractie van oliezaden, diaken en lid Commissie van Beheer Ger. Kerk Maassluis, lid bestuur Ver. voor Chr. Onderwijs ald., zn. van Anthonie Cornelis en Teuna Maria Voorwinden, weduwnaar van Lena 't Hart. (Maassluis)

XI. *Johannes Slot*, geb. Maassluis 16 Jan. 1883, chef grondbeheer Staatsmijnen, ouderling Ned. Herv. Gem. en lid bestuur Chr. scholen te Heerlen, tr. Harlingen 29 April 1912 Leentje Nauta, geb. ald. 14 Maart 1885, dr. van Johannes en Leentje van Dorpen. (Heerlen)

Uit dit huwelijk :

1. *Dirk Slot*, geb. Heerlen 30 Juni 1913, ambtenaar der Staatsmijnen in Limburg, tr. Hillegersberg 21 Aug. 1942 Anna Maas, geb. Rotterdam 2 Juli 1909, dr. van Anton en Elizabeth de Keijzer. (Heerlen)

2. *Lena Theresia Slot*, geb. Heerlen 3 Maart 1916. (Heerlen)

3. *Jacoba Aagje Slot*, geb. Heerlen 8 Febr. 1918 tr. ald. 19 Aug. '41 Hendrik Wernard Kibbeling, geb. Heerlen 8 Febr. 1909, gedipl. werktuigk. ing., werkzaam Mij. tot Expl. van Limb. Steenkolenmijnen, zn. van Hendrik Wernard en Jacoba Gertruij. Ouispel. (Heerlen)

4. *Johannes Slot*, geb. Heerlen 29 Aug. 1919.

5. *Tine Johanna Slot*, geb. Heerlen 6 Juni 1922, onderwijzeres, † ald. 1 Mei 1946.

---

1) Archieven van de Staten van Holland vóór 1572, door Dr. P. A. Meilink, inv. nrs. 249, 345 en 978 fol. 9.

2) Het Archief der rekenkamer ter Auditie van de Gemeenelandsrekeningen en de opvolgende colleges met de daaronder berustende rekeningen, door J. Smit, inv. nr. 4581, fol. 52 en 72.

3) Not. Archief Delft, inv. nr. 1634, fol. 36 vso, akte 9 Juni 1616.

4) Idem, inv. nr. 1634, fol. 49 vso, akte 7 Febr. 1617.

5) Recht. Archief Overschie, aanw. 1913 XXX, nr. 8, akte 28 April 1628.

6) Idem, aanw. 1896 XVII, nr. 62, fol. 68 vso.

7) Ned. Archief voor Genealogie en Heraldiek, 1e jaargang (1938/39), nr. 6, blz. 138.

8) Recht Archief Overschie, aanw. 1986 XVII, nr. 61, fol. 50.

9) Idem, aanw. 1913 XXX, nr. 6, akte 1 Febr. 1631.

10) Idem, aanw. 1913 XXX, nr. 5, akte 23 Mei 1653.

11) Idem, aanw. 1913 XXX, nr. 6, akte 8 Dec. 1627.

12) Idem, aanw. 1942 V, nr. 1, akte 18 Dec. 1630.

13) Idem, aanw. 1913 XXX, nr. 5, akte 23 Mei 1653.

- 14) Idem, aanw. 1913 XXX, nr. 8, akte 27 Oct. 1631.
- 15) Idem, aanw. 1913 XXX, nr. 5, akte 23 Mei 1653.
- 16) Idem, aanw. 1896 XVII, nr. 61, fol. 154 vso en nr. 62, fol. 69 vso, 80 vso, 146, 163, 164 en 164 vso.
- 17) Not. Archief Overschie, inv. nr. 6724, akte 14 Jan. 1644.
- 18) Recht. Archief Nieuwe Veen, aanw. 1894, nr. 11, litt. g, akte 5 Oct. 1653.
- 19) Recht. Archief Hooge Veen, aanw. 1894, nr. 12, litt. d, 6e deel, akte 7 Maart 1651.
- 20) Archief Kerkeraad Ned. Herv. Gem. Nootdorp.
- 21) Recht. Archief Overschie, aanw. 1896 XVII, nr. 61, fol. 154 vso.
- 22) Not. Archief Overschie, inv. nr. 6724, akte 14 Jan. 1644.
- 23) Archief Kerkeraad Ned. Herv. Gem. Nootdorp.
- 24) Recht. Archief Overschie, aanw. 1896 XVII, nr. 62, fol. 69 vso.
- 25) Not. Archief Overschie, inv. nr. 6723, akte 11 Jan. 1637.
- 26) Recht. Archief Nootdorp, aanw. 1894, nr. 10, litt. l, 1e deel, akte 10 Maart 1661.
- 27) Recht. Archief Nieuwe Veen, aanw. 1894, nr. 11, litt. k, akten 31. Jan. en 25 Febr. 1668.
- 28) Recht. Archief Nootdorp, aanw. 1894, nr. 10, litt. e, 6e deel, akte 16 Nov. 1693.
- 29) Recht. Archief Nootdorp, aanw. 1894, nr. 10, litt. e, 6e deel, fol. 171 vso e.v., akten 18 Jan. 1706.
- 30) Recht. Archief Nootdorp, aanw. 1894, nr. 10, litt. e, 6e deel, akte 11 Mei 1713.
- 31) Blijkens het Recht. Archief van Maassluis (Alg. Rijksarchief: Recht. Archief Maassluis, aanw. 1896 LIV, nr. 56, fol. 125) had dit echtpaar twee dochters, beiden genaamd Grietgen Maertensdr., ter onderscheiding: de oude en de jonge. Het ene kind werd te Maassluis gedoopt op 27 Aug. 1639, het andere aldaar op 10 Nov. 1641.
- 32) Oud Archief Overschie, Hingman inv. nr. 59.
- 33) Eén van de voogden was Pieter Dirksz. (van 't) Slot(h) tot Nootdorp, oom van de kinderen van Leendert Sloth en Ariaentje van der Sman. Betreffende deze Pieter Slot is in de collectie Doop-, Trouw- en Begräafboeken op het Alg. Rijksarchief in het deel gemerkt Nootdorp nr. 3, het volgende te vinden:  
 „2e graf 4 Rooy komt Pieter Dirkse Slot met anderen. 1 diep den 3 Jul 1767 geset Pieter Dirkse Slot out zijnde 104 jaaren gesigt gehoor en gang heeft hij tot zijn eynde volkooome genootte had op den 15 Januari 1766 agter een handsleede nog op de schaatse gereeden”.
- 34) Haar doopinschrijving werd in de boeken van Stompwijk niet gevonden; uit het doopboek van de R.K. Gem. aldaar zijn enige blz. met aantekeningen van de jaren 1680 en 1684 verdwenen. Huybert Corstiaensz. en Claesje Aelbrechtsdr. zijn R.K. getrouwd en lieten meerdere kinderen R.K. dopen.
- 35) Not. Archief Overschie, inv. nr. 6734, akte nr. 132, dd. 10 Mei 1745, fol. 37.
- 36) Oud Archief Overschie, Hingman inv. nr. 46, akte 19 Sept. 1714.
- 37) Oud Archief Overschie, Hingman inv. nr. 41, akte 27 Maart 1754.
- 38) Haar grootvader was Jacob van Warmond, weesman en gezworene van Berkel en Rodenrijs, overleden omstreeks 28 Sept. 1702,

zoon van Hercules Jacobsz. van Warmond, ook Hercules Jacobsz. van Teylinghen geheten, scheepmaker. De namen Hercules, van Warmond en van Teylinghen doen de vraag rijzen, of hier sprake is van een bastaard.

39) Burg. Stand 's-Gravenhage, trouwakte d.d. 19 Nov. 1823, nr. 391.

's-Gravenhage 1948.

D. VAN BAALEN.

## UIT DE OP DE R.K. PASTORIE BERUSTENDE TROUWBOEKEN, ESCH. (VERVOLG)

- 16.10.1689  
Mattheus Henrici Petri  
Adriana Lamberti Petri
- 1.5.1690  
Mattheus Gisberti van de  
Braecken  
Maria Matthe van der  
Bruggen
- 3.9.1690  
Petrus Johannis van  
Poncxsten  
Catharina Martens van Tuij
- 13.11.1690  
Henricus Johannis  
van Nimmegen  
Maria Henrici Groenendael
- 18.2.1691  
Johannes Eemers  
Wilhelma Antonij (beiden ?)  
uit Boxtel
- 1.2.1693  
Henricus Arnoldi van Gestel  
Maria Johannis Molengraeff
- 2.4.1693  
Wilhelmus Jois Gevardi  
van der Roosen  
Arnolda Wilhelmi
- 8.5.1693  
Wilhelmus Martini van Tuij  
Helena Henrici Adriani (van)  
Vucht geb. te Boxtel 4.6.1666
- 15.11.1693  
Adrianus Henrici van de Ven  
Maria Johannis Theodori  
van Roy
- 20.2.1695  
Godefridus Michelis van de  
Roosen (op 4.4.1672 te Goch  
als : Godefridus z. v. Michiel  
Adriaen Gevers)  
Anna Thomas Maes
- 11.7.1695  
Jacob Janssen Olislagers  
Gertrudis Johannis van den  
Bichelaer
- 5.2.1696  
Christianus Lamberts  
van der Eijck  
Adriana Arts
- 14.5.1696  
Adrianus Casteren  
Maria Janssen
- 12.7.1696  
Joes van den Bicchelaer  
Maria van den Bicchelaer
- 2.10.1696  
Joannes Peynenborch  
Anna Judoci Gevers
- 21.10.1696  
Joes Arnoldi van Gestel  
Adriana Wilhelmi
- 1.2.1697  
Henricus Henrici van de Pas,  
uit Vught  
Maria Gijsberti Heesters
- 30.5.1697  
Adrianus Laurentij  
van den Bosch  
Maria Molengraeff,  
wed. Henrici van Gestel

20.4.1698  
Joes Jois ter Aa, uit Boxtel  
Jacoba Jacobi van  
Eijndhoven

30.11.1698  
Petrus Antony, uit Oostel-  
beers  
Joa Maria van de Sande

1.3.1699  
Adrianus Molengraeff  
Maria van de Laerschot,  
uit Boxtel

14.2.1700  
Cornelius Jacobi,  
uit Lieshout  
Margareta Hickspoors,  
uit Duersen-Peelland

16.5.1700  
Henricus Dominicus  
van den Leemputte  
Elisabeth Sleijgers

31.10.1700  
Lambertus Jois van  
Avendonck  
Aleydis Guilielmi

28.11.1700  
Joes Jois van den Wal,  
uit Oirschot  
Anna Adriani, uit Leende

19.2.1702  
Guilielmus Jois  
Catharina Jois

(wordt vervolgd)

10.4.1702  
Abraham Verster  
Catharnia van Tricht

21.5.1702  
Cornelius van Buerden,  
uit Helvoirt  
Maria Sleggers

19.11.1702  
Gerardus Gijsberti Heesters  
Joanna Arnoldi van Gestel

4.2.1703  
Hermannus Henrici van  
Eijndhoven  
Maria Adriani van  
Eijndhoven

17.2.1703  
Everardus Metsert  
Gertrudis Rijckaers

1.2.1705  
Nicolaas Simons van Beeck  
Joanna Matthie

15.2.1705  
Daniel van Son  
Henrica van Zeelandt

3.5.1705  
Andreas Wilhelmi van  
Haestricht  
Maria Jois van den Bichelaer

16.8.1705  
Adrianus Petri van  
Strijthoven  
Cornelia Michaelis Gevers

J. v. d. MOER.

## noordelijk nederland

Aan de welwillendheid van Prof. Dr. J. Ph. de Monté Verloren dank ik het feit, dat hij mij toestond, nog voor het uitkomen, zijn nieuwste werk te mogen inzien. Onze Noordelijke leden kregen weinig te lezen, wat speciaal hun aandacht had, maar in „de Rechtere-lijke organisatie van Humsterland en die van de Marne in de Middeleeuwen”, leest men zoveel, dat specifiek is voor deze landen, dat ik meende goed te doen voor hen dit boekje te bewerken.



## A. *Humsterland.*

In de Karolingische tijd was Humsterland een deel van de gouw Hugmerchi, Hugenmarke. Dit gebied lag in grote trekken tussen de Lauwers en de Hunze. Het was een eiland, waarop talrijke wierden. Het is in later tijd met dijken omgeven. De primaire rechtskringen waren de buurtschappen. Weiland was er het hoofdbezit, de landbouw werd slechts uitgeoefend op de wierden, waar de gewassen werden geteeld, die nodig waren voor mens en dier. Men treft in de buurtschappen zowel bezit aan van boeren als van heerschappen. Horigheid is in Friesland reeds vroeg verdwenen, maar in 1040 trof men dit nog aan. In een keur van 1282 weet men te onderscheiden: eigenerfden en bloedmannen (zij, die geen eigen hoeve hadden). De eigenerfden kan men verdelen in: boeren met een eigen hoeve en heerschappen, die zoveel grond bezaten, dat anderen, die voor hem bewerkten.

Men zegt wel eens: iedere Fries is een edelman. Dit is onjuist. Een edelman is iemand, die leeft als een edelman, wat wil zeggen: die niet zelf zijn grond bewerkt. De heerschappen, rijke mannen genaamd, lieten hun grond bewerken. Zij zijn dus in die tijd de eigenlijke adel. Zij deden hun heervaaftplicht als zwaar bewapende ruiters, de eigenerfde boeren konden geen paard en wapenrusting betalen, doch deden wel hun heervaaft. De allodiale grootgrondbezitters vormden dus al een aparte groep. De adel in andere delen van ons land was feodaal, in het bezit van leengoed, op welk leengoed de plicht van heervaaft rustte. Dus een principieel verschil: vrij en onafhankelijk grondbezitter tegenover leenplichtige, maar beide met heervaaftplicht. In de buurtschap voerden de eigenerfden het bewind, de boeren evengoed als de heerschappen. Het bezit van een hoeve met 10 grazen land was nodig om heerlijkheid van buurrecht te hebben, wat inhield, dat bij toerbeurt aan iedere hoeve het recht ten deel viel om voor een jaar buurrechter te zijn. Had men geen 15 grazen land, dan kon men het buurrechterschap aan een ander opdragen. De buurrechter trad op namens zijn buurgenoten. In Humsterland waren er 6, in Langewold en Vredewold hadden sommige buurschappen een, andere twee buurrechters, soms „opstalling” genaamd. Opstalling heeft verband met Stelle, meetellende hoeve. Stelling is: vertegenwoordiger van een stelle of stathe. In het Westlauwerse Friesland, in Stellingwerf, vormden de stellingen onder leiding van de grietman — met de meene meente, d.w.z. de eigenaars van de meetellende hoeven — de Werf van het landschap, evenals in Humsterland de buurrechters. Dus een sterke overeenkomst tussen de rechtelijke organisatie in Westerlauwers Friesland en in het Ommelander Westerkwartier. De buurrechter had geen grote rechtsbevoegdheid, hij mocht niet meer boete opleggen dan 5 mark of 2 daler en hield toezicht over het opschutten

van vee, had het opzicht over dammen, watering en dergelijke zaken. Direct boven hem stond als meer bevoegd rechter de grietman. Humsterland vormde oorspronkelijk een gritenij, later werd het gedeeld en was er in Niehove een afzonderlijke regtstoel, al genoemd in 1539. Grietman, keder, betekent woordvoerder, presiderend rechter. Aanvankelijk werd ieder buurrechter op zijn beurt grietman. De grietman nam zijn beslissing in overleg met zijn mederechters, de buurrechters. Een aantal heerden had echter wel buurrecht, maar geen gritenij-recht, vermoedelijk, omdat de eigenaars in de loop der tijden hun gritenijbeurt hadden verzaakt, maar ook om andere redenen is aan te nemen, dat sommige heerden het gritenij-recht ontnomen of ontzegt is.

Vast staat, dat het recht op het rechterschap soms werd overgedragen aan leden van een andere familie, niet op die heerd wonende. Het resultaat is vanzelf dit, dat het rechterschap in handen van enkele heerschappen terecht kwam, die deze rechten opkochten.

Humsterland bestond uit twee gritenijen, ieder weer bestaande uit drie buurrechtkringen.

De Niehoofster gritenij, waarin 50 rechtvoerende heerden, bestond uit 7 cluften; de tweede gritenij uit met 47 rechtsteden, telde oorspronkelijk eveneens 7 cluften. Drie daarvan, de Ooldehoofster, de Selwerder en de Barwerder cluft waren reeds in het eind der 15e eeuw tot een cluft verenigd.

In de positie van de Grietman is bij de overgang van de 15e tot de 16e eeuw een verandering ontstaan. Was hij eerst de woordvoerder van een aantal mederechters, later werd hij de enige rechter. Sprak eerst de Grietman recht met zijn mederechters en waren daarbij in meer belangrijke zaken omstanders aanwezig, die door opsteken van hun hand b.v. een gesloten verdrag bezworen, in 1531 zien wij het Grietmanschap van Vredewold erfelijk opgedragen aan de weduwe van Wigbolt van Ewsum. Ook verdwijnen successievelijk de mederechters en wordt de Grietman alleen rechtsprekend rechter. Later zien wij, dat de Grietman aan een geconstitueerde rechter zijn plichten liet waarnemen, zelf genoot hij dan de voordelen van het ambt, zonder de lasten ervan te ondervinden.

### *B. de Marne.*

De Marne maakte in de carolingische tijd deel uit van Hunsingo. Later schijnt de keizer de grafelijkheid over het Marne gebied afzonderlijk te hebben uitgegeven. Toen de keizerlijke macht in de friesche landen tussen Eems en Lauwers teniet was gegaan, vormde de Marne, zoals later zal blijken, een onderdeel van Hunsingo. De proosdij Leens besloeg het wereldlijke gebied van Marne en bestond uit 11 kerspelen: Hornhuizen, Kloostreburen (Oldeklooster),

Leens, Niekerk, Ulrum, Vierhuizen, Vliedorp, Warfhuizen, Wehe, Wierhuizen en Zuurdijk. Elke kerspel was ongeveer 530 H.A. groot, zodat in het algemeen elke buurschap een parochie is geworden, wat wijst op een welvarende streek, die dichtbevolkt is. Dit gebied was in de laat-karolingische tijd nog niet voldoende ingedijkt, zoals zich laat concluderen uit opgravingen in Wierden. Marne was niet zoals Humsterland een zelfstandig landschap, maar een „ombecht” van Hunsingo. De oude gouw Hugmerchi was uiteen gevallen in vier delen : Humsterland, Langewold, Vredewold en Acht karspelen, ieder deel een onafhankelijk landschap geworden zijnde, terwijl in Hunsingo de band tussen de onderdelen van de gouw was blijven bestaan, terwijl het gowding zich had gehandhaafd.

Het verschil blijkt ook uit de wijze, waarop deze landen het randschrift van hun zegels schreven. Humsterland schreef : *Sigillum universitaris ter(r)e Humerke* ; Langewold : *Sigillum com(m)unitatis terre de Langawalt* ; Vredewold : *Sigillum universitatis terre Vredewalt*. Marne, Hunsinö-er ombrechte echter betitelde zich niet als terra, maar als terminus, dus : *Sigillum communitatis termini Merne*. Halfambt : *Sigillum communitatis termini Half-om(b)achte*, Oosterambt : *Sigillum termini orientalis Hunesgonie*. Het zegel van heel Hunsingo daarentegen : *Sigillum tocius terre Hunsegonie*.

De gouwwarf van Hunsingo stond onder leiding van een der redgers, die, omdat hij presideerde, recht vorderde en de uitspraken afkondigde. Hij werd edictor genoemd. Vermoedelijk is hij gekozen uit het midden der redgers. De redgers worden ook genoemd : consules, consules et iudices jurati, mene rechters van Hunzegkelande. De landwerf treedt duidelijk op als rechtsprekend orgaan. In het begin van de 15e eeuw treden dus alle rechters uit de gouw gemeenschappelijk op als rechtbank : 5 uit Oosterambt, 2 uit den Upgho, 2 uit Middag, 5 uit Marne en 4 uit Halfambt. Of de meene meent steeds aanwezig was, staat niet vast, maar wel, dat zij in gewichtige gelegenheden naast de rechters optrad. De ombachte staan op een lijn met de grietenijen uit het Westerkwartier.

Hun warven, gevormd door de redgers uit het ambt, stonden onder de leiding van een hunner, in Hunsingo skeltata genaamd. De grafelijke macht had in 1252 reeds lang afgedaan, de skeltata was dus geen grafelijk ambtenaar, maar de oude titel van schout gaf men nog aan de voorzitter van de ambtswerf. In tegenstelling tot de gang van zaken in het Westerkwartier is het voorzitterschap van de ambtswerf niet uitgegroeid tot een zelfstandig ambt, hij was en bleef één van hen en wel degene, die president, woordvoerder en rechtsvorderaar was. Hoe hij werd aangewezen, is niet meer te bewijzen.

Ook de Hunsingoër ambten zijn veelal gesplitst in een Ooster en Wester deel. Voor de Marne blijkt dit uit een oordeel van de

Gemeene Lands Oosterwarf te Groningen van 1115, waar gesproken wordt van : de rechters van Westerdeel van der Merne. Ter zelfder tijd traden ook de rechters uit het gehele en onverdeelde Marneambt op. Bij zeer belangrijke zaken zien wij naast de rechters ook de meene meente optreden, soms wordt uitdrukkelijk vermeld, dat de rechters handelen met toestemming van het ombrecht, trouwens wanneer een oorkonde wordt bekrachtigd met het zegel houdt dit in, dat de meene meente hieraan haar toestemming hecht, immers het zegel is dat : communitatis termini Merne.

Tot de meente hoorden zowel boeren als heerschappen. De meene meente bestond uit : geestelijke grondbezitters, nobiles en vulgares (heerschappen en gewone eigenerfden).

Ook het Marne-gebied was opgebouwd uit buurschappen of hamrikken, in totaal 13: Kloosterburen, Hornhuizen, de Houw, Leens, Niekerk, Tuins, Ulrum, Vierhuizen, Vliedorp, Warfhuizen, Wehe, Wierhuizen, en Zuurdijk. Elf vormden een kerspel, uitgezonderd de Houw, dat onder de kerspel Niekerk viel en Tuins, dat deel uitmaakte van de kerspel Leens.

Gemene gronden werden ook hier aangetroffen. De gemene meente van de hamrik Kloosterburen en die van de buurschap Hornhuizen bezaten elk 1/3 deel van het eiland Korenzand, waarvan de abdij Oldeklooster ook 1/3 deel had. De beide buurschappen gebruikten de grond als meent, de abdij had haar deel ten meier-rechte uitgegeven.

In de Marne waren een achttal redschappen, zodat niet alle buurschappen het gebied van een redger vormden, maar soms had een redger twee of meer buurschappen onder zich.

Uit de clauw registers blijkt, dat in de latere middeleeuwen verscheidene heerden hun rechtvoering hebben verloren. Vermoedelijk hebben hoofdelingen hier de rechten van heerden in hun handen gekregen door het uitoefenen van pressie of zijn de b.v. rechten op de een of andere wijze in het vergeetboek geraakt ; hoe dan ook : verscheidene heerden hebben geen rechtvoering meer. De rechtingen van Warfhuizen zijn in 1794 niet alle in een hand, wel had de bezitter van het huis Lulema te Warfhuizen de meeste ommezingen in de rechtstoel, maar daar hij ze niet allemaal had, is Warfhuizen niet tot een z.g.n. staande rechtstoel geworden. In het redgerschap Leens, dat met het gelijknamige kerspel samenviel en de buurschappen Leens en Tuins omvatte, hadden de Onsta's alle ommezingen in handen, dit moet al voor 1544 zijn geweest. Leens had toen een „staande” rechterstoel.

Uit oorkonden blijkt, dat de verkoper overdraagt en de koper voor zich en zijn erfgenamen verwerft. In de middeleeuwen is land en de daarin gegronde rechten : familiegoed. De eigenaar beschikt

daar niet vrijerlijk over, maar zijn erfgenamen waren mede-eigenaar. Men ziet in die tijd de mens niet als losstaand persoon, maar als een schakel in een reeks van generaties, verplicht zijn bezit aan zijn erfgenamen door te geven. Vervreemden kon hij zijn familiebezit slechts met toestemming van zijn erfgenamen.

Utrecht. 1949.

VAN DEN BERG.

(Wordt vervolgd.)

## DE PROPAGANDA ACTIE

De tweede ronde is bijna achter de rug. De maand Februari, hoewel op dit tijdstip van schrijven nog niet geheel voorbij, bezorgde onze N.G.V. weer 31 nieuwe leden. Ook aan deze nieuwe leden een hartelijk welkom. Voorts een woord van dank aan de leden, die ons proefadressen deden toekomen. We kunnen steeds weer adressen gebruiken, dus zien er met verlangen naar uit. Werkt allen mee de N.G.V. groot te maken. Het adres der Propaganda-Commissie is **Riouwstraat 100, Amsterdam.**

## NAAMREGISTER OP 4E JAARGANG „SIBBE”

De Heren **E. J. D. de Munck, Kenaupark 25 te Haarlem** en **J. H. de Ruyter, Postrekening 177037, te Amersfoort**, hebben ieder het naamregister op de 4e Jaargang van het Maandblad „Sibbe” samengesteld.

Bij de Heer de Ruyter is copie hiervan te verkrijgen tegen betaling van f 1.75.

## AANGEBODEN

Ons lid de heer **K. van den Sigtenhorst, De la Gostraat 38, Den Haag**, stelt voor eventuele afstammeling gratis beschikbaar het oude Bidprentje van *Adriana van Os*, huisvrouw van *Gerardus Martens*, overleden te Rijswijk de 17e Augustus 1797 in de ouderdom van 58 jaren en twee maanden.

## EEN ZELDZAAM AANBOD

Een werkelijk zeldzame aanbieding is het aanbod van een 2-tal geschilderde wapenpaneeltjes in olieverf, daterende uit de eerste helft van de 18e eeuw, volgens de stijl, dus tussen 1700 en 1750; beiden 41 x 29 cm. bestemd voor de belangstellende(n), die kan (kunnen) aantonen van bedoelde echtparen dezer alliantiewapens af te stammen.

Het betreft hier de beide alliantiewapens *Blommendal x v. Spijk* en *Blommendal x Thomasius*.

Het eerste wordt beschreven als volgt :

Mannelijk schild : Gev. ; I-IV, in zi. 3 distelplanten, naast elkaar, paalsgew. m. ro. bloem, y. nat. kl. (groen), elk m. 8 blaadjes ; II-III, in bl. e. 8-punt. go. ster.

Vrouwelijk schild : In zi. 2 gekant. en tegen gekant. dwarsb. v. zw. Helmteken : E. vlucht y. go. en zw. waartussen e. ro. adelaarspoot.

Wronq en dekkleden : R.go.-gr. en L. go.-zw.

Onder de wapenschildering op een slingerend blauw lint met gouden letters : *Hendrik Blommendal x Elisabet van Spijk*.

Ongesigneerd en is het geheel uitgevoerd in de renaissancestijl. Het tweede paneel is geheel in dezelfde uitvoering en wordt als volgt beschreven :

Mannelijk schild : als boven.

Vrouwelijk schild : In zi. e. golv. dwarsb. v. bl. vergez. v. 3 oranje-appels, gesteeld en gebl. v. gr., elk m. 2 blaadjes (2-1).

Helmteken : e. go. vlucht. Wronq : go.-ro. Dekkleden : herald. R. go.-gr., herald. L. go.-ro.

Het lint vertoont hier : *N. P. Blommendal x M. I. Thomasius*.

Opgemerkt dient te worden, dat mogelijk het goud bij sommige onderdelen ook zilver kan zijn, door ouderdom teruggelopen en vuil geworden.

Hoewel nog duidelijk zichtbaar, dienen beide paneeltjes terdege opgeknapt en opnieuw vernist. Ongetwijfeld zijn ze dit ten volle waard. Beide wapenschilderingen zijn op twee oorspronkelijk aan elkaar gelijmde eikenhouten plankjes afgebeeld en liggen momenteel los, aangezien de lijm losgelaten heeft.

Het gekanteelde dwarsbalken-wapen van *Spijk* wordt onder van *Spijk* (Holland) beschreven bij Rietstap, alleen met omgewisselde kleuren, met name de dwarsbalken van zilver op een veld van zwart.

Nadere inlichtingen bij de vice-voorzitter der Vereniging, Riouwstraat 100, Amsterdam (O.).

J. T. VAN DER HAM.

## VRAGENRUBRIEK

Deze rubriek staat ten dienste van een ieder, die met zijn onderzoek is vastgelopen, dan wel diegenen, die met andere personen verbinding zoeken op genealogisch en heraldisch gebied.

De vragen zijn uitsluitend in te zenden aan de Redacteur van *Gene Nostra*, Jodenbreestraat 68 winkel, Amsterdam-C.

Gegevens gevraagd over de geslachten van der Hout (uit het Westland), (van) Schuilenburg (Gelderland) en van Delft.

K. van der Baaren, Weerdsingel O.Z. 76, Utrecht.

## een familie-verhaal

Bij de familie Roefs, die afkomstig is uit Asten, en waaruit o.m. de huidige burgemeester van Deurne, L. Roefs voortkomt, bestaat het familieverhaal, dat één der twee zoons van hun oudst bekende stamvaders naar Holland is vertrokken en in de omgeving van 's Gravenhage tot een zeer rijk man geworden is. Hij was o.m. eigenaar van meer dan 99 windmolens.

Weet iemand van de lezers van G. N. of in deze overlevering een kern van historische waarheid zit?

Bedoelde persoon moet geweest zijn *Marcellus Roefs*, gedoopt 6 Sept. 1765 te Asten, zn. van Willem Willem Roefs en Elisabeth Willem van den Nerenbeemt.

Jac. Heeren, Helmond.

Aangeboden en gevraagd alle mogelijke gegevens over het geslacht Pos (Posch, Possche). Wie weet wat deze naam betekend en vanaar komt deze naam? Het geslacht Pos uit Loosdrecht is mij bekend. Is het mogelijk dat deze naam afkomstig is uit Duitsland?

S. Pos, Slingerbeekstraat 16<sup>II</sup> Amsterdam.

1. Hendrik Rudolf de Vries werd plm. 1710 te Garrelsweer geboren. Hij huwde te Appingedam 11 Maart 1736 met Heilke van der Tuick. De vader van Hendrik Rudolf was Antonie de Vries, ged. te Groningen 1 Sept. 1678, predikant te Garrelsweer en aldaar overleden in 1737. Wie was de moeder van Hendrik Rudolf en wanneer huwden zijn ouders?

2. Te Delft huwden voor het Gerecht 14 Aug. 1746 Jan Hendriksz. Boer, wedr. onder 't Hof van Delft met Marijtje Leendertsdr. van der Meer, J. D. mede aldaar. (Godsd. R.K.). Waar en wanneer werden zij geboren en wie waren hun ouders?

3. In het „Regitre des Batêmes faites à L'Eglise Catholique Romaine Françoise d'Amsterdam depuis le 2 Nov. 1662” komt de doopinschrijving voor van: Anthoine Fation né de legitime mariage le 22e Sept. 1734 de Claude Fation et Anne Wezel a été batisé le même jour et a eu pour parain Antoine Falpier et pour maraine Maria Joppens. w.g.: Theodore Breilly. Bij de doop van een ander kind in 1737 heten de ouders Claude Fatiou et Anna Friesen. Later komt de naam ook voor als Fatjoe en Fatjo. Gevraagd nadere gegevens over genoemd echtpaar en contact met of gegevens over afstammelingen er van?

C. Roodenburg, Van Eedenstraat 9, Haarlem.

## BOEKENLIJST DER NEDERL. GENEALOGISCHE VEREENIGING. (vervolg)

\*61. A. Hallema, Bredasche familienamen, (overgenomen uit „Historia”, 13e jrg. No. 6, Juni 1948).

62. *L. F. van Gent*, Een wereldreis van 2000 huismarken, met 2170 tekeningen, 1944.
63. *J. H. Wijnand*, Het Schipryck Amsterdam, 1946.
64. Verslagen omtrent 's Rijks Oude Archieven, XLV-2e deel 1922.
65. Idem XLIV-1e deel 1921.
66. Nederlandsch Archief voor Genealogie en Heraldiek. 3e Jaargang 1940.
67. *H. Burger*. Avondrood, Bloemlezing en overzicht der Stad-friese, Amelandse en Biltse Letteren. 1944.
68. *J. P. van der Weele*, Proeve eener Genealogie van het geslacht Quispel.
69. Statistisch Jaarboek, Amsterdam. Periode 1937-1941, 29e Jaargang 1948.
70. Nederlandsch Archief voor Genealogie en Heraldiek. 1e Jaargang 1938.
71. Idem. 2e Jaargang 1939.
72. *H. de Bot*, Genealogie van het geslacht Both van der Eem. 1949.
73. Heerenboekje Amsterdam. 1909.
74. Financieel Adresboek voor Nederland. 1943.
75. *Mr. G. J. ter Kuile*, Geschiedenis van de Heerlijkheid Zalk en Veekaten, van het Kasteel Buckhorst en van zijn bewoners, 1948.
76. The Scottish Tartans, with historical sketches of the clans and families of Scotland.
77. *C. Postma*, Echtscheidingen uitgesproken door het „College van de Weth” te Rotterdam. (Overdruk uit „Gens Nostra” 1947)
78. *Gerh. van Dijk*, Honderd Jaar. Eeuwboek 1828—1928 bij het Eeuwfeest der Firma C. J. van Houten.
79. Wie is dat? Naamlijst van  $\pm$  3600 bekende personen, 1935.
80. *J. Lindemans*, Brabantse persoonsnamen in de XIIIe en XIVe eeuw, 1947.
81. Nederlandsche Jaarboeken, Vierde deel, 1e stuk, 1750.
82. Idem, Vierde deel, 2e stuk, 1750.
83. Verzameling Schotsche familiewapens.
84. *Dr. E. Laurillard*, Op Uw stoel door Uw land. Bijzonderheden van vaderlandsche plaatsen en plaatsnamen, 1891.
85. Waarom Geslachtskunde? (Vlugschriftje) 1940.
86. Stichting Nederlands Stamboek. (Vlugschriftje) 1940.
87. The Tartans of the clans and families of Scotland. 1945.
88. *F. Koster*, Wat is Heemkunde? 1941.
89. *D. J. van der Ven*, De herleving van het Nederlandsche Volksspel.
90. *H. P. Abrahams*, De Middelburgsche Courant. 1758-1874, 1898,

(Wordt vervolgd.)

\*) Bij het ter leen vragen van boeken uit onze Bibliotheek wordt men verzocht het nummer te vermelden.